

VOOROUDERRREEKS, BEKNOPT CURRICULUM of FAMILIESCHETS
VAN 100 NOEMENSWAARDIGE PERSONEN UIT DE GERAARDS-
BERGSE BURGERMAATSCHAPPIJ, ca.1800-1920 - Afl.8*

door MARC VAN TRIMPONT

Karel DE L'ARBRE

en

Albert DE L'ARBRE

1A.

Karel Maria Philippus DE L'ARBRE, geboren in Geraardsbergen op 23 februari 1837 en overleden in Overboelare op 13 juli 1904.

Bankier (1862?).

Gemeenteraadslid (1869-1884),
schepen (1884-1886) en
vervolgens **burgemeester van**
Geraardsbergen (1886-1895),
provincieraadslid (1876-1881).
Medestichter van de *Cercle*
Catholique La Concorde (1870)¹.
Gehuwd in Geraardsbergen op
25 augustus 1866 met Eugenie
de Turck, dochter van Hubert de
Turck (fs. Lieven x Angeline
Cooremen) en van Sofie van den
Dooren uit Nederbrakel (dochter
van dokter Simon van den
Dooren x Rosalie Isabelle
Heddebaut²).

* Deze aflevering maakt deel uit van een lange serie die het resultaat is van langdurig en intensief onderzoekswerk. Eens alle afleveringen gepubliceerd zullen zowat 100 « noemenswaardigen » ten tonele zijn gevoerd, mensen die om een of andere reden niet onopgemerkt bleven in de toenmalige Geraardsbergse leefgemeenschap. Van sommigen werd eerder al een stamreeks gepubliceerd maar de meeste van bedoelde reeksen werden dan door ondergetekende bewerkt, d.w.z. ofwel aangevuld of vervolledigd waar mogelijk ofwel gecorrigeerd waar nodig. Sommige afleveringen zijn echter meer dan gewoon een voorouderreeks maar vormen een heuse, weliswaar beknopte, familiegeschiedenis.

1. Zie desgewenst: M. VAN TRIMPONT, *Van "Cercle Catholique La Concorde (1870)" tot "Katholieke Kring De Eendracht (1922)"*, in De Heemschutter, jg.1995, nr.139, p.14.

² Dr. Simon van den Dooren (1763-1816) en Rosalie Isabelle Heddebaut (1771-1812) zijn ook de oudouders van ondergetekende.

De Heddebauts behoorden tot de adelstand. Rosalies vader, Joseph Heddebaut (1718-1793) had, blijkens

2A.

Frans DE L'ARBRE, geboren in Geraardsbergen op 20 nivôse IX (10 januari 1801) en er overleden op 14 november 1864. Arts.

Lid van de op 2 september 1830 opgerichte Burgerwacht, en majoor-geneesheer (1833)¹.

Gehuwd te Ophasselt (1828) met Amelie Berlangée dochter van Frans Berlangée en Therese De Smet. In tweede huwelijk (Geraardsbergen, 1 oktober 1834) echtgenoot van Rosalie Vrancx, dochter van Pieter Vrancx, geneesheer (fs. Frans x Maximilienne van Oudenhove), en van Maria Francisca Delport (fa. Dion Joseph x Francisca Livina van Hoorde).

1B.

Albert Louis Ghislain Clement DE L'ARBRE², geboren te Geraardsbergen op 18 juni 1876 en er overleden op 9 oktober 1953.

Doctor juris (Leuven, 1900). Licentiaat Politieke & Sociale Wetenschappen (1901).

Advocaat. Stadsarchivaris (ca.1905). Griffier (referendaris) bij de Handelsrechtbank te Kortrijk (benoemd in 1905³), en vervolgens hulp-griffier bij de Rechtbank van Koophandel te Gent (benoemd in 1907). **Vrederechter van het kanton Geraardsbergen** (1913-1946)⁴, en vanaf 1932 tevens gelast met het vredegerecht van het kanton Herzele. Lid van de Koninklijke Commissie voor het uitgeven van de oude wetten en ordonnanciën van België (KB 24 augustus 1911).

een studie van notaris De Turck, 23 "*quartiers de noblesse*". Volgens pater Marcel van Kerckhoven was hij ridder. Hij was toparcha (heer) van Sint-Martens-Lierde; hij was tevens heer van Ten Riede, een heerlijkheid (*seigneurie*) gelegen in Lierde. Rosalies broer, Josephus Bartholomeus Heddebaut (1769-1842), was "*kanonik der kollegiale Kerk van den h. Bartholomeus te Geeraardsbergen*".

Hiernaast familiewapen Heddebaut.

(Bron: M. VAN TRIMPONT, *Van (...?) de Tyripont (ca.1350) tot Fernand Van Trimpont (1897-1954) of Het levensverhaal van mijn voorouders sinds ca. 1350*, Everbeek, 1993, 321 blz., onuitgegeven familiegeschiedenis.)

¹ M. VAN TRIMPONT, *De Geraardsbergse "Garde Civique" of Burgerwacht, 1795-1920*, Geraardsbergen, 1997, p.58,127.

2. Met dank aan de heer Pierre de l'Arbre uit Gavere, kleinzoon van de titularis, die bereid gevonden werd de door ons bijeengezochte informatie te controleren en aan te vullen. (Cfr. brief dd. 29 juni 1998 aan ondergetekende) Over de figuur van Albert de l'Arbre, zie desgewenst ook M. J. VAN KERCKHOVEN c.j., *Noemenswaardige mannen en vrouwen uit het rijke verleden van Geraardsbergen, 13de-20ste eeuw*, s.l., s.d. (1977), p.54-56.

Ter zijde, in 1916 schilderde Jan de Cooman het portret (olie op doek) van Albert de l'Arbre (in privébezit).

3. M. VAN TRIMPONT, *Archiefstukken over de Geraardsbergse Burgerwacht in het "Fonds de la Garde Civique"*, in *Vlaamse Stam*, jg.31,1995, 9, document vermeld onder nr. 8.10..

4. Zie desgewenst ook: M. VAN TRIMPONT, *Het gerecht in het kanton Geraardsbergen tijdens de burgermaatschappij (ca.1795-1920)*, dl.2, in *De Heemschutter*, 1998, nr.164 p.20.

Madame Albert DE L'ARBRE,

son épouse;

Mère Marie-Zoé, des Dames de Saint-André,

Mademoiselle Lucie DE L'ARBRE,

Sœur Marie-Albert, des Sœurs Notre-Dame,

Monsieur et Madame Jules DE L'ARBRE-EVERAERT,

Mademoiselle Léona DE L'ARBRE,

Monsieur et Madame Joseph DE L'ARBRE-CARELS,

ses enfants;

Messieurs Jean-Marie, Jacques, Luc, Pierre et André DE L'ARBRE,

Mesdemoiselles Bernadette et Françoise DE L'ARBRE,

Monsieur Denis DE L'ARBRE,

Mesdemoiselles Marie-Cécile et Annie DE L'ARBRE,

ses petits-enfants;

Monsieur et Madame Gustave SMEETS et leurs enfants,

Madame Veuve Adolphe BOUCKAERT, sa belle-fille et son petit-fils,

ses beau-frère, sœur, belle-sœur, neveux et nièces;

Les familles DE L'ARBRE, SMEETS et DE VOS,

ont l'honneur de vous faire part de la perte douloureuse qu'ils viennent d'éprouver en la personne de

MONSIEUR ALBERT DE L'ARBRE

époux de Dame MARIE SMEETS,

Juge de Paix émérite,

Membre de la Ligue du Sacré-Cœur,

Chevalier de l'Ordre de Léopold,

Officier de l'Ordre de la Couronne,

né à Grammont, le 18 juin 1876, et y pieusement décédé le 9 octobre 1953, muni des Sacrements de Notre Mère la Sainte Eglise et de la Bénédiction Apostolique « in articulo mortis ».

Le service funèbre, suivi de l'inhumation dans le caveau de famille, auquel vous êtes prié d'assister, aura lieu en l'église paroissiale Saint Barthélémy à Grammont, le mardi 13 octobre 1953, à 11 heures.

Réunion à la maison mortuaire, rue de l'Hôpital 55, à 10.30 h.

Les Trentaines Grégoriennes seront dites chez les Révérends Pères Jésuites à Wépton.

Les autres services des Confréries seront annoncés ultérieurement.

Une distribution de pain sera faite par l'Œuvre de St Vincent de Paul.

Ils recommandent son âme à vos pieux souvenirs.

Grammont, le 9 octobre 1953.
rue de l'Hôpital 55.

NI FLEURS, NI COURONNES.

Impr. J. Schriever-Golan, Grand' rue 73, Grammont.

Vrijetijdshistoricus en letterkundige : publiceerde meerdere werken w.o. een korte studie getiteld *De Vrijheerlijkheid Boelare en Het sackdragerschap te Geraardsbergen (1662-1887)*. Gemeenteraadslid (1904-1905). Onderluitenant-verslaggever bij de Burgerwacht (1901-1906)¹. Lid van de Kerkraad sinds 1913.

Gehuwd in Geraardsbergen op 28 juli 1900 met Maria joanna Gislena Smeets, geboren in Geraardsbergen op 14 januari 1874 en er overleden op 2 maart 1961, dochter van Jules Lambert Smeets, sigarenfabrikant in Geraardsbergen, en van Maria Leonia De Vos.

2B.

Theophile Ludovic DE L'ARBRE, geboren in Geraardsbergen op 18 augustus 1840 en er overleden op 6 september 1877.

Handelaar.

Gehuwd in Bever op 14 september 1875 met Irma Lydie Aimée **Jouret** geboren in Bever op 30 oktober 1851 en overleden in Borgworm (Waremmes) op 15 december 1933, dochter uit het tweede huwelijk van Jean-Louis Jouret, burgemeester van Bever, en van Marie Jeanne Philippine van der Perre. In eerste huwelijk (Bever, 14 floréal XIII of 4 mei 1805) was J-L Jouret de echtgenoot van Anne Josèphe Bellin (1805-1848).

3B.

Pieter Frans DE L'ARBRE, geboren te Geraardsbergen op 9 nivôse V (29 december 1796) en er overleden op 28 november 1869.

Olieslager.

Lid van de op 2 september 1830 opgerichte Burgerwacht².

Gehuwd te Geraardsbergen op 25 april 1835 met Anna (**Van**) **Cromphaut** of **Cromphout**, geboren te Geraardsbergen op 4 nivôse XI (25 december 1802) en er overleden op 25 februari 1878, dochter van Lieven Van Cromphaut, winkelier, en van Joanna Catharina Walraevens.

¹ M. VAN TRIMPONT, *De Geraardsbergse "Garde Civique"...*, o.c., p.107,156,161.

² M. VAN TRIMPONT, *De Geraardsbergse "Garde Civique"...*, o.c., p.126.

De familie De l'Arbre voerde (voert) als familieblazoen: *d'argent à l'arbre arraché de sinople, au chef de gueules chargé de trois étoiles d'or*. (In zilver een uitgerukte boom van sinopel, het schildhoofd in keel beladen met drie sterren van goud¹. in gewoon Nederlands klinkt het als volgt: "onderaan op een wit veld een uitgerukte groene boom, bovenaan op een rood veld drie gele sterren".

3A/4B.

Jean Baptiste DE L'ARBRE, geboren in Idegem op 13 augustus 1765 en in Geraardsbergen overleden op 20 december 1829. Kwam in Geraardsbergen vestigen in 1791 en woonde in de Buizemontstraat (ca.1812, 1830).

Olieslager. Koopman.

Gehuwd te Geraardsbergen op 27 november 1792 met Thérèse Joséphine De Brabanter geboren te Geraardsbergen op 27 juni 1760 en er overleden op 7 januari 1829, dochter van Francies de Brabanter en Joanna Catharina Brex (fa.Egide x Thérèse van Ongevalle).

1. De vrije vertaling is van ondergetekende;

De heer Pierre de l'Arbre voornoemd bezorgde volgende informatie over werken waarin het familieblazoen, zij het soms een lichte variant, gepubliceerd is, informatie die hier wordt samengevat:

- J.B. RIETSTAP, *Armorial Général* (1855-1895-1934-). Over Rietstaps *Armorial Général*, zie De Heemschutter, jg.2000, nr.171, p.3-4.
- G. DE JOURDA DE VAUX (Vte), *Nobiliaire du Velay et de l'Ancien Diocèse du Puy*, t.1, 1924.
- N.N., *De L'Arbre. Extrait du XXVIIe volume du Nobiliaire Universel ou Recueil général des généalogies historiques et véridiques des maisons nobles d'Europe*, Parijs, 1910-1920(?).
- G. DANKSAERT, *Nouvel Armorial Belge ancien et moderne*, 1949.
- F. KOLLER & S. MELIA, *Armorial Général de Belgique*, Brussel.
- DU SART DE BOULAND (Bn), *Les ex-libris de l'Arbre*, in Archives de la Société des collectionneurs d'Ex-Libris et de relieurs artistiques.
- N.N., *Chronique dynastique Lichtenstein*, in Le Parchemin, nr.155, 1971.
- R. GOFFIN, *Généalogies Enghiennoises*, in Le Parchemin, nr.9, 1937.
- Afbeelding van het ex-libris van Messire Joseph Delarbre (1685), van Joannes de L'Arbre (getekend PWF), en Pierre Joseph de l'Arbre (1774).
- *Catalogue des Manuscrits de la Bibliothèque royale de Belgique*. Tome II Héraldique - Armoriaux par Frédéric Lyna.
- Boek van Charles François de Paula Charlier.

4A/5B.

Pieter Jan DE L'ARBRE¹, geboren in Idegem op 11 december 1736, en er overleden op 5 maart 1826.

Arts (Medecinae Licentiatu, K.U.Leuven, 1763).

Schepen en vervolgens burgemeester van Idegem in de periode 1765-1784. *Agent municipal* van Idegem (1796)². **Vrederechter van het kanton Nederboelare** omstreeks 1799-1801(?)³. Vriend en vertrouwensman van Charles François Ghislain Cassina (1751-1794), baron van Boelare⁴

Gehuwd in Idegem op 5 februari 1765 met Elisabeth Francisca **de Middeldeer** die in 1741 geboren is in Tollembeek als dochter van Jean Baptiste de Middeldeer uit Heme en Barbara van den Herrewegen uit Moerbeke, en overleden in Idegem op 25 juli 1786. Na haar vroegtijdige dood is Pieter Jan in 1787 hertrouwd met Marie Lauwers uit Idegem

1. Pieter Jan wordt in officiële akten vaak door mekaar gehaspeld met Pieter Jozef die geboren is op 27 maart 1734; een paar voorbeelden uit akten (cfr. RAR):

- Geboorte (doopakte) op 13 augustus 1765 van Jean Baptiste de l'Arbre (zie 3A/4B): *Sub conditione (si non es) baptizatus est Joannes Baptiste filius Petri Josephi de l'Arbre et Elisabethae de Middeler*. (...). Eerst stond 'filius Petri Jos' maar de pastoor heeft nadien 'Jos' vervolledigd door er 'ephi' boven te schrijven. (Parochieregisters Idegem, dopen)

- Huwelijksakte dd. 5 februari 1765 geeft geen uitsluitel: *Praevius tribus bannis proclamationibus contraxerunt matrimonium Petrus de l'Arbre et Elisabetha Francisca de Middeler* (...). (Parochieregisters Idegem, huwelijken)

- Overlijden op 5 maart 1826 van Pieter Joannes (zie 4A/5B) de l'Arbre (...) weduwnaar van Elisabeth de Middeldeer en van Maria Lauwers. (Burgerlijke stand Idegem)

- Huwelijk op 25 april 1835 van Pieter Frans de L'Arbre (zie 3B) met Anna Cromphaut. Pieter Frans wordt vermeld als zoon van Jean Baptiste fs. Petrus Joannes x Elisabeth De Middeldeer. (Burgerlijke stand Geraardsbergen, akte nr.13)

- Huwelijk op 10 ventôse IX (1 maart 1801) van Philippus Josephus de l'Arbre (°Idegem 1774, jongere broer van Joannes Baptista uit 3A/4B), zoon van Petrus Josephus medecinae licentiatus en van Francisca de Middeldeer. (Burgerlijke stand Idegem)

Er zijn evenwel heel wat meer aanwijzingen dat het inderdaad om Pieter Jan gaat. Trouwens, de geboorteakte (eigenlijk doopakte) laat er geen twijfel over bestaan: "*Baptizatus est Petrus Joannes, filius Joannis d(e) Larbre et Julianae Kindekens, conjug(um)*."

2. Bij de oprichting van het kanton Geraardsbergen op 11 nivôse van het jaar IV (1 januari 1796) staat Pieter Jan de l'Arbre vermeld als "*agent municipal*" van Idegem: "*le citoyen L'Arbre, medecin*" (M. VAN TRIMPONT, *Geraardsbergen in de Franse periode (1794-1814): Eerste blauwdruk voor "Groot-Geraardsbergen"?*, in De Heemschutter, jg.1996, nr.144, p.17.)

Wat was een "*agent municipal*" ? Vooral in de beginjaren (1795-1800) van de Franse overheersing werd er met ALLE middelen naar gestreefd elke mogelijke herinnering aan het verleden (=ancien régime) uit te wissen. In deze context werden kleinere dorpen (gemeenten) samengevoegd tot een "*municipalité de canton*" met aan het hoofd een "*président de l'administration municipale*". Zo kwam Idegem als een van de "fusiegemeenten" bij de *municipalité de canton* Geraardsbergen terecht. In elk gewezen autonoom dorp fungeerde evenwel een "*agent municipal*". Deze vervulde er onbezoldigd(!) een taak als hoofd van de politie en als ambtenaar van de burgerlijke stand. (Zie desgewenst H. VAN OPPEN, *De Franse tijd uit politiek, sociaal en economisch oogpunt*, in Vlaamse Stam, jg.32 (1996), nr.1, p.46.)

3. Althans volgens de familiegeschiedenis 'Les de l'Arbre en Belgique', p.12. Zie desgewenst ook M. VAN TRIMPONT, *Het gerecht in het kanton Geraardsbergen...*(o.c.), in De Heemschutter, jg.1999, nr.164,p.12.

⁴ M. VAN TRIMPONT, *Het land en de baronie Boelare*, Geraardsbergen, 1998, p.259: voetnoot 636.

5A/6B.

Jean (Baptiste) DE L'ARBRE, geboren te Clermond-Ferrand in 1685, 1687 of 1689 al naargelang de bron(?), en overleden in Idegem op 25 december 1775.

Chirurgijn in het leger van Lodewijk XIV¹.

Gehuwd in Idegem op 9 november 1719 met Juliana Kindekens geboren in Idegem op 7 juli 1700 en er overleden op 14 oktober 1771, dochter van Adriaan Kindekens en Elisabeth Doods.

6A/7B.

Joseph DE L'ARBRE², overleden op 12 oktober 1693.

Chirurgijn te Clermont (1684).

Echtgenoot in eerste huwelijk van Jeanne Rousset, en in tweede huwelijk (16 januari 1664) van Marie Borige dochter van André, procureur, en van Anne Marie Renoux.

7A/8B.

Guillaume DE L'ARBRE, overleden op 17 november 1668.

"Voyeur des chemins" te Clermont (1641), en vervolgens pleitbezorger bij het "Présidia" te Clermont.

Gehuwd op 29 december 1641 met Antoinette Terringaud, weduwe van Barthélémy Gaultier.

MARC VAN TRIMPONT

(wordt voortgezet)

1. Cfr. *Les de l'Arbre en Belgique* (o.c.), p.10. Er is een fundamenteel onderscheid tussen een toenmalige chirurgijn en een arts of geneesheer. Een arts had een academische opleiding genoten aan de universiteit en was gediplomeerd "licentiaat in de medecijnen". Hij had tot taak een zieke te onderzoeken, een diagnose te stellen en een behandeling voor te schrijven. Een chirurgijn was een practicus die de insnijdingen of operaties uitvoerde welke door de arts waren voorgeschreven; vanaf een bepaald moment was een chirurgijn vaak ook barbier. Een vergelijkbare situatie trof men aan bij de apothekers, of nog bij de juristen. Deze laatsten waren ofwel rechtsgeleerden die academisch geschoold waren (licentiaat in de rechten) ofwel zogeheten praktizijnen die hun kennis na verloop van tijd verwierven door gedurende een bepaalde periode bij een academisch geschoolde te werken als assistent.

2. De nu volgende gegevens noch de geboortedatum van generatie 5A/6B konden door ondergetekende worden nagezien en zijn dus gewoon overgenomen uit bestaande publicaties welke evenwel soms tegenstrijdig lijken; tegenstrijdigheid lijkt er bijvoorbeeld te zijn voor de geboortedatum bij generatie 5A/6B, evenals voor het beroep van generatie 6A/7B : volgens de ene publicatie is Jean (Baptiste) van generatie 5A/6B een zoon van "parents boulangers", volgens een andere de zoon van een "médecin à Clermont" (Cfr. J.R. DE TERWAGNE, *De L'Arbre de Malander*, in *Le Parchemin*, 1982, p.495, en N.N. *De L'Arbre. Extrait...o.c.*). Wat dit laatste betreft is er toch weinig twijfel mogelijk althans volgens een ex-libris van "*M(ess)ire Joseph Delarbre, chirurgien à Clermont 1685*". Er bestaat evenwel een tijdgenoot Joseph de l'Arbre die bakker was, maar die is van een andere tak. (Met dank aan de heer Pierre de l'Arbre uit Gaverre voor de bezorgde informatie en documenten terzake.)